

Pesticidindsatsen 2010-15

Kontorchef Lea Frimann Hansen
Pesticider & Genteknologi
Miljøstyrelsen

Tre nye EU retsakter på pesticidområdet

- **Revision af direktivet om plantebeskyttelsesmidler til en ny forordning – nr. 1107/2009 af 21. oktober 2009**
- **Rammedirektiv om bæredygtig anvendelse af pesticider – dir. 2009/128/EF af 21. oktober 2009**
- **Forordning om statistik på pesticidområdet – forordning nr. 1185/2009/EF af 25. november 2009**

Pesticidforordning

- Mulighed for **zonegodkendelser** og **obligatorisk gensidig anerkendelse** af plantebeskyttelsesmidler mellem medlemslande beliggende indenfor 3 zoner.
- Indførelse af **cutt-off** kriterier
- Indførelse af princip om **substitution** af de mest problematiske stoffer
- Opdeling af aktivstofferne i plantebeskyttelsesmidler i flere kategorier: "almindelige" stoffer, **lavrisiko stoffer** og **basisstoffer**

Rammedirektiv om bæredygtig anvendelse af pesticider - 1

Formål

“Direktivet fastsætter en ramme, der skal sikre **en bæredygtig anvendelse af pesticider ved at mindske risici og virkninger for menneskers sundhed og miljøet** og ved at fremme anvendelsen af integreret bekæmpelse af skadegørere og alternative metoder eller teknikker så som ikke-kemiske alternativer til pesticider.”

- Medlemslandene skal etablere nationale pesticidhandlingsplaner.
- Danmark har haft pesticidhandlingsplaner siden 1986

Rammedirektiv om bæredygtig anvendelse af pesticider - 2

Indeholder følgende elementer:

- Uddannelse af forhandlere og brugere af plantebeskyttelsesmidler
- Oplysning og bevidstgørelse af den brede offentlighed
- Inspektion/syn af sprøjteudstyr
- Forbud mod flysprøjtning
- Der skal indføres særlige foranstaltninger til beskyttelse af vandmiljø og drikkevand
- Begrænse pesticidanvendelsen og risici i specifikke områder
- Integreret plantebeskyttelse senest den 1. jan. 2014
- EU indikator på pesticidområdet

Forordning om statistik på pesticidområdet

Formål:

Skabe overblik over pesticidesalg/forbrug i EU og udviklingen over tid

Indeholder følgende elementer:

- Medlemslande skal indberette den **solgte mængde** aktivstoffer der indgår i pesticider.
- Indgår i den årlige bekæmpelsesmiddelstatistik udgivet af MST.
- Hvert 5. år skal de **anvendte mængder** aktivstoffer indberettes for et udvalgt antal kulturer/afgrøder der er repræsentative for landet.
- Nyt behov - oplysningerne fra **sprøjtejournaler** i jordbruget.

Nye virkemidler indført i 2009 – 1

Reduktion i punktkilde forurening

Vaskepladsbekendtgørelse (nr. 268, marts 2009)

Formål

- at fastsætte regler for påfyldning af sprøjtemidler og vask af sprøjteudstyr for at reducere belastningen af jord, grundvand og overfladevand fra pesticidpunktkilder der opstår, hvor sprøjteudstyr påfyldes og vaskes efter brug.

Krav

- Etablering af påfyldnings- og skylleudstyr på sprøjterne
- Etablering af vaskeplads på bedriften eller påfyldning og vask på marken
- Vaskevand ledes til gyllebeholder eller udbringes på behandlede areal

Nye virkemidler indført i 2009 – 2

Krav om opdatering af sprøjtecertifikat hvert 4. år

Undervisningsbekendtgørelsen (nr. 557, juni 2009)

Eksisterende sprøjtecertifikat: 10 dage

Nyt opdateringskursus: 1 dag hvert 4. år.

- Ny sprøjteteknik
- Nye pesticider
- Nye skadevoldere
- Integreret plantebeskyttelse
- Beslutningsstøttesystemer
- Håndtering og punktkilder
- Information om oplysninger på etiketten

Golftale med Dansk Golf Union

- Mål: Reduktion i pesticidanvendelsen med **75%** fra 2005-2008
- Resultat i 2008: **39% reduktion**
- Ny aftale overvejes nu

Aftale om udfasning af pesticider på offentlige arealer

- Aftale mellem Miljøministeren, kommunerne og amterne/regionerne indgået i 1998 og genforhandlet i 2007
- Resultat: **95% reduktion**

Mål om pesticider i Grøn Vækst

- Ændre pesticidindikatoren fra behandlingshyppighed til **belastningsomfang**.
- Belastningsomfanget skal nedsættes til 1,4 inden udgangen af 2013. Det svarer til en reduktion af behandlingshyppigheden fra 2,5 til 1,7.
- Pesticidernes sundheds- og miljømæssige egenskaber og dermed belastning inddrages i løbet af et par år i belastningsindikatoren
- Regeringen vil skabe rammerne for en markedsbaseret **fordobling i det økologiske areal** i 2020.

Mål om pesticider i Grøn vækst - 2

- Miljø- og sundhedsbelastningen fra pesticidanvendelsen i **gartneri og frugtavl** skal nedsættes mest muligt.
- **Restindholdet** af pesticider i dansk producerede fødevarer skal være mindst muligt.
- Godkendte pesticider skal ikke udvaskes til **grundvandet** over grænseværdien (på 0,1 mikrog/L).

Forskning - Øget fokus på skadevirkninger

Regeringen ønsker en øget viden om **skadevirkningerne** og **belastningen** af pesticider på mennesker, dyr og natur.

Betydelige midler til forskning i bl.a. **effekterne af pesticidanvendelse**.

- For at **følge udviklingen over tid** med mere retvisende indikatorer
- For at **kunne se effekterne** af initiativer til nedbringelse af pesticiders skadevirkninger.

Endvidere forskning i **integreret planbeskyttelse**, herunder udvikling af værktøjer der kan monitere og varsle om optimale sprøjtetidspunkter for de enkelte skadevoldere.

Grøn vækst aftale om pesticidafgiften

Der fremsættes lovforslag om en omlægning af pesticidafgiften, så de mest miljø- og sundhedsbelastende pesticider pålægges den højeste afgift, mens mere skånsomme pesticider pålægges en relativ lavere afgift.

Der skal ved omlægningen tages hensyn til special- og højværdiafgrøder, således at udflagning af disse afgrøder modvirkes.

Et eventuelt merprovenu fra pesticidafgiften tilbageføres til erhvervet via sænkede jordskatter.

Afgift i dag

Værdiafgift – beregnes ud fra værdien uden afgift og moms. Prismærker på midlerne.

- **Jorddesinfektionsmidler: 54 %**
- **Insektmidler: 54 %**
- **Ukrudtsmidler: 33 %**
- **Svampemidler: 33 %**
- **Vækstreguleringsmidler: 33 %**
- **Mikrobiologiske bekæmpelsesmidler: 3 %**

Norsk afgiftssystem

- **Baseret på aktivstoffer i produkt og normal dosering per arealenhed**
- **Miljøscoren** beregnes efter gængse principper i risikovurderingen. Regnorme, bier, andre leddyr, fugle, vandorganismer, udvaskning, persistens, bioakkumulerbarhed: 3 klasser
- **Sundhedsscoren** af afgiften beregnes efter klassificering og midlets tilstand og udbringningsmetode: 3 klasser
- Midlerne inddeles i **5 afgiftsklasser** med stigende faktor efter scoren og 2 særlige klasser for **hobbyprodukter**
- Den beregnede faktor ganges med en basisafgift i kr. per arealenhed.

Overvejelser om ny dansk pesticidafgift

Stykafgift ud fra Plantebeskyttelsesmidlernes egenskaber

- Miljøeffekter
- Miljøadfærd og skæbne (bl.a. grundvand)
- Sundhedseffekter

Differentieret for hvert enkelt middel på baggrund af:

- Indholdet af aktivstof
- Midlets form (flydende, tablet, pulver, opløselighed)

Mulige elementer i et nyt afgiftssystem

Sundhedsklassificering af plantebeskyttelsesmidlet

F.eks.

- Farlig ved indånding
- Mulighed for varig skade på helbred.

For aktivstoffer i plantebeskyttelsesmidlet

Miljøadfærd: persistens, bioakkumulering, nedvaskning til grundvand

Miljøeffekter:

- akut giftighed (pattedyr, fugle, dafnier, fisk, vandlevende planter, regnorme, bier)
- kronisk giftighed (fisk, dafnier, regnorme)

Resultat af ny Pesticidafgift

- Nogle pesticider bliver **billigere** – de mindst miljø og sundhedsbelastende
- Andre bliver **dyrere** – de mest miljø- og sundhedsbelastende
- Afgiften kombineres med et point/informationssystem

Proces for indførelse af ny pesticidafgift

- Høring primo 2010
- Vedtagelse forår 2010
- EU notificering forår 2010
- Ikrafttrædelse **1. januar 2011**